zák.). Jestliže však strana ponechala prvopis listiny pro sbírku listin a nenahradila jej až do doby, kdy se sváže svazek, ve kterém je listina uložena, upotřebitelným opisem, ani neprohlásila, že chce nechati svázati prvopis listiny, není takové svázání prvopisu do sbírky listin možné proto, že prvopis má formát nenormalisovaný, a má býti vyhotoven z úřední povinnosti opis, za který se vybéře poplatek stanovený pro ověřené opisy. Tento opis má býti založen do dotčeného svazku opisů a prvopis uschován u spisů. (Výn. min. sprav. z 9. února 1937, č. 7911/37-10.)

Pokud jde o knihovní žádosti samotné, musí býti tyto po 31. prosinci 1936 předloženy jen na papíru normalisovaného formátu. Není-li knihovní žádost takto vyhotovena, jde tu o vadu, kterou nelze odstraniti tím způsobem, že by žádost byla vrácena s příkazem, aby ji strana předložila na papíře normalisovaného formátu, neboť pro takový postup neposkytuje opory knihovní zákon (§ 95 knih. zák.), takovou žádost dlužno proto zamítnouti. (Výn. min. sprav. z 15. února 1937, č. 8003/37-10.)

4. Poskytování hypotekárních zápůjček ze sirotčích pokladen.

Počínajíc dnem 1. dubna 1937 odvolává se zákaz vydaný presidiem vrchního soudu v Praze dne 16. října 1930, Pres. 37.255/30-20, a povoluje se znovu poskytování hypotekárních zápůjček ze sirotčích pokladen v rozsahu a podle směrnic, uvedených ve výnosu presidia vrchního soudu v Praze ze dne 15. března 1929, Pres. 10.552/29-20. (Výn. presidia vrchního soudu v Praze z 9. března 1937, Pres. 10.421/37-20.)

5. Vyvolávání roků v řízení sporném.

Podle judikatury nejvyššího soudu dochází k vlastnímu vyvolání sporné věci až v jednací síni samé (Vážný č. 8040). Zkušenosti získané při projednávání žádostí za povolení navrácení k předešlému stavu svědčí o tom, že pro ochranu občanstva nestačí, jsou-li strany jen v obsílkách, resp. i vývěskou na dveřích jednací síně upozorňovány, že mají vstoupiti do jednací síně před hodinou v obsílce určenou. V zájmu ochrany obecenstva doporučuje ministerstvo spravedlnosti, aby soudcové dříve, než sami věc v jednací síni vyvolají, dali upozorniti strany, resp. jejich zástupce, čekající na chodbě nebo v čekárně, že »v jednací síni bude započato s vyvoláváním věcí určených na ... hod.; kdo má na tu dobu do čísla ... obsílku, nechť vstoupí dovnitř«.

Kromě toho bude třeba zaříditi, aby u všech soudů na dveřích jednacích síní byly vyvěšeny vyhlášky s velikým čitelným nápisem, že se roky v řízení sporném vyvolávají toliko v jednací síni. (Výn. min. sprav. z 2. dubna 1937, č. 18.249/37-10.)

6. Jmenování vnucených správců v podnicích důležitých pro obranu státu.

Vzhledem k ustanovením § 5 zákona o obraně státu č. 131/36 Sb. z. a nař., a § 2 vl. nař. č. 196/1936 Sb. z. a nař., jest nutno ve všech případech, kde se naskytne potřeba ustanoviti vnuceného správce v některém podniku důležitém pro obranu státu, zkoumati pečlivě, zda jde o osobu úplně státně spolehlivou, aby snad nebyly dotčeny věci, jež mají zůstati v zájmu obrany státu utajeny. Jde-li o podnik důležitý pro obranu státu, mělo by býti před ustanovením vnuceného správce pro takový podnik dotazem u vojenské správy zjištěno, zda proti ustanovení určité osoby vnuceným správcem není s hlediska obrany státu námitek. (Výn. min. sprav. z 18. května 1937, č. 6272/37-10.)

7. Exekuce na pohledávky a zákon o obraně státu.

Soudy jsou povinny dbáti toho, aby v písemnostech, které se vydávají, popisovaly věci, které mají zůstati utajeny v zájmu obrany státu, jen potud, pokud je toho nezbytně třeba. Proto je nepřípustné, aby v usneseních o zabavení pohledávek byla uváděna podrobná data o místech a druzích opevňovacích prací v pohraničním území. Je věcí vymáhajícího věřitele, aby v mezích platných ustanovení určil pohledávku, na niž vede exekuci, jiným způsobem, na příklad uvedením data účtu a výše pohledávky. (Výn. min. sprav. z 1. prosince 1937, č. 51.952/37-10.)

8. Prohlášení konkursu na jmění soudního znalce.

V hospodářském životě, zvláště nynějších dob, jsou důvody upadnutí do konkursu nebo žádosti za soudní vyrovnání tak různé, že všeobecně nelze odpírati znalci v těchto případech pro neuspořádané majetkové poměry důvěryhodnost. Soudy neškrtnou znalce ze seznamu, kde by po náležitém šetření nabyly přesvědčení, že podmínka důvěryhodnosti jest splněna. (Výn. min. sprav. ze dne 30. září 1937, č. 51.499/37-10.) Frydrych.

Kdy může živnostenské společenstvo uložiti pořádkový trest a jak se proti němu brániti.

Ve smyslu živnost. řádu z 20. prosince 1859, č. 227 ř. z. se stává každý živnostník nastoupením živnosti čle-

nem (příslušného) společenstva, v jehož obvodu provozuje živnost. S členstvím jsou spojeny přirozeně i povinnosti, mezi něž náleží podle § 114 ž. ř. »pěstovati ducha pospolitého, udržovati a zvelebovati čest stavu, jakož i podporovati humanitní, hospodářské a vzdělávací zájmy svých členů a příslušníků«.

Již z této citace a dále pak ze zvlášť vytčených úkolů v témž paragrafu ž. ř. jest zřejmo, že úkoly společenstev jsou rozsáhlé a vesměs sledují prospěch členů a příslušníků. Aby společenstvo mohlo těmto úkolům zdárně dostáti, dává § 125 ž. ř. představenstvu společenskému moc ukládati členům a příslušníkům pořádkové tresty na přestoupení společenských předpisů. Pořádkové tresty jsou: důtka a peněžitá pokuta až do 20 Kč. Živnostenský řád však obsahuje omezení, že pořádkové tresty možno uložiti jen v případech zvlášť vytčených ve stanovách společenstva. Stanovy mohou ovšem obsahovati různé případy, kdy možno pokutu uložiti, na př. na nešetření usnesení valných hromad, porušení různých povinností a pod.

Důležitá jest hranice, kam až sahá kompetence společenstva, neboť tato není zcela přesně vymezena.

V praksi se vyskytl na př. případ, že se společenstvo kadeřníků a vlásenkářů ve valné hromadě usneslo, že všichni členové jsou povinni každé pondělí po celý den uzavříti závod. Když jeden člen usnesení neuposlechl a závod každé pondělí otvíral dále, byla mu dána důtka a konečně pokuta a to dokonce na popud okres. úřadu, který spatřoval v tomto činu porušení povinnosti člena ke společenstvu.

§ 113 ž. ř., praví, že nikdo nesmí býti zřízením společenstva obmezován v nastoupení, resp. v provozu živnosti, pokud zákon nestanoví jinak. V tomto smyslu Budwinski 9318/96 výslovně prohlašuje za nepřípustná taková nařízení, resp. opatření společenstva, jimiž se provoz závodu členů omezuje více, než to dopouští zákon, resp. vlád. nařízení.

Máme proto za to, že jakékoliv usnesení, jímž se ukládá členům povinnost zavírati závod v určitý den, jest n e z á k o n n é a tudíž nepřípustné. Kromě zákona o nedělním klidu č. 21/1895 a 125/1905 ř. z., který pro některé živnosti neplatí, a zákona o 8. hod. době pracovní č. 91/1918 Sb. z. a n. nemáme zákonů, které by omezovaly provoz živnosti. Poněvadž pak zák. č. 91/1918 Sb. z. a n. mluví jen o zaměstnancích, není žádného předpisu, který by zakazoval oprávněnému živnostníku ve všední dny provozovati osobně živnost. Usnese-li se na omezení provozu živnosti svých členů společenstvo, překročilo meze své kompetence. Uloží-li pak společenstvo na nedodržování takového usnesení pořádkový trest, může se postižený s úspěchem brániti a to i tehdy, kdyby ve stanovách společenstva byla výslovně stanovena sankce pořádkového trestu na nedodržování nařízení o uzavírání, resp. omezování provozu závodů. Takové stanovy by totiž neměl úřad schvalovati, avšak v praksi se může státi snadno, že úřad takové ustanovení stanov přehlédne.

I když však stanovy obsahují oprávnění společenstva usnášeti se o omezování provozu a ukládání pořádkových trestů na nedoržování podobných usnesení členy, jedná se ve stanovách o nezákonné ustanovení, které nemá jako takové právní účinnosti, i když je úředně schváleno (Budw. 4615/06, 2513/04). Ustanovení § 113 ž. ř. jest ustanovení zákonné, které nemůže býti změněno žádnými stanovami, třebas úředně schválenými.

Jak se má postižený brániti? Prakticky přijde v úvahu případ pokuty, kterou ukládá představenstvo společenstva nálezem; bližší směrnice jsou obsaženy ve Sbírce normálií býv. místodržitelství (nyní zemského úřadu) 16.

Nález se vydává v písemném vyhotovení a má obsahovati krátce skutkovou podstatu tr. činu nebo opominutí s poukazem na příslušný předpis stanov. Náhrada nákladů tr. řízení se nemá ukládati, poněvadž tyto se hradí z příjmů společenstva. Rovněž se nepřipojuje poučení o opravných prostředcích. Důležité jest, že tu neplatí pro tr. řízení všeobecná ustanovení ž. ř. o trestním řízení a také ne o lhůtě odvolací a

o zmírnění a promíjení trestů. Rovněž není možno změniti pořádkovou pokutu ve vězení. Naproti tomu jest třeba se přikloniti k mínění, že v ohledu promlčení platí lhůta 3 měsíční jako v řízení administrativním vůbec.

Chce-li postižený podati opravný prostředek, může tak učiniti jen tím způsobem, že podá živnostenskému úřadu žádost, aby tento v rámci svého dozorčího práva přezkoumal, zda na jednání nebo opominutí postiženého jest výslovně ve stanovách uložen pořádkový trest, zda usnesení vydal kompetentní orgán a zda se tak stalo za řádného počtu členů a potřebnou většinou. Živnostenský úřad tedy přezkoumá jen po formální stránce zákonitost a správnost řízení a shledá-li nedostatky, nález společenstva zruší.

Je povinností živnostenského úřadu přezkoumati v naznačeném směru nález společenstva nejen v případech, kdy se toho dovolává postižený, nýbrž i v případech, kdy společenstvo samo žádá živnostenský úřad, aby exekuční cestou vymohl uloženou pokutu. Proti pořádkovým trestům živnost. společenstev není tedy vlastně řádného opravného prostředku, nýbrž jen dovolání se živnostenského úřadu, aby cestou mimořádného kasatorního řízení použil svého dozorčího práva. Jarosl. Sturm.

Ještě k otázce placení 10% přirážky k poplatkům ze soudních rozhodnutí.

Od Dra B. Pešky, subst. notář. ve Slezské Ostravě, obdrželi jsme toto sdělení:

V čísle 2, roč. II. tohoto časopisu uvádí pan Dr. Muchka na str. 70, že 10% přirážka ze soudních rozhodnutí při společenství v rozepři se platí i z platebních a zajišťovacích rozkazů v řízení směnečném, šekovém postižním, rozkazním a syndikátním (položka 6 A c sazby soudních poplatků čís. 9/1936 Sb. z. a n.) i v řízení upomínacím (pol. 6 C cit. sazby).

S uvedeným názorem nelze souhlasiti z těchto důvodů:

1. Poznámka 2. k položce 6 uvedené sazby soudních poplatků praví, že se tato přirážka platí »z rozhodnutí, jimiž se nalézá o nárocích několika žalobců nebo o nárocích proti několika žalovaným....« Platební rozkaz směnečný, upomínací atd. lze však sotva zahrnouti pod tento pojem, neboť soud jej vydá na pouhý návrh jedné strany, aniž zkoumá pravdivost žadatelova přednesu nebo pravost předložené listiny a bez výslechu druhé strany o případných námitkách. Jedná se zřejmě o jakousi soudní upomínku a nikoli o rozhodnutí, jímž by se nalézalo o právech stran.

2. Citovaná sazba soudních poplatků v poznámce 1. k položce 4. výslovně praví, že »stranám vydávaná třetí a všechna další vyhotovení soudních platebních rozkazů, platebních nebo zajišťovacích příkazů v řízení upomínacím, rozkazním a syndikátním, jakož i v řízení ve sporech směnečných a šekových postižných, jsou podrobena duplikátnímu poplatku«. Společenství v rozepři má tu za následek, že soud musí vyhotoviti a stranám doručiti mimo prvých dvou vyhotovení platebních rozkazů (pro 1 žalobce a 1 žalovaného) ještě další vyhotovení pro každého společníka. Za tuto vícepráci se platí poplatek duplikátní.

Vyšší poplatek z důvodů společenství v rozepři by se při shora uvedených platebních příkazech platil dvakrát, jednou jako pevný poplatek z dalších vyhotovení, podruhé jako 10% přirážka. To zřejmě neměl zákon čís. 255/1935, na jehož základě byla vyhlášena sazba čís. 9/1936, v úmyslu.